

Sygn. akt I PK 178/17

POSTANOWIENIE

Dnia 10 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z powództwa L.W.
przeciwko Zakładowi [...] Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w C.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 stycznia 2018 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 20 października 2016 r., sygn. akt IX Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 240
(dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 października 2016 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację powódki L.W. od wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 18 maja 2016 r. (mocą którego oddalono jej powództwo przeciwko Zakładowi [...] Spółce z o.o. z siedzibą w C. o przywrócenie do pracy) oraz orzekł o kosztach postępowania odwoławczego.

Powódka zaskarżyła powyższy wyrok skargą kasacyjną w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie prawa materialnego: 1/ art. 52 ust. 1 i 2 k.p., przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu

przez Sąd Okręgowy w K. stanowiska, że pozwana zachowała miesięczny termin do rozwiązania z powódką umowy o pracę, mimo iż termin jednego miesiąca przewidziany w art. 52 k.p. jest terminem zawitym, a w toku postępowania zostało w sposób niebudzący jakichkolwiek wątpliwości wykazane, że pozwana powzięła wiadomości o okoliczności uzasadniającej rozwiązanie umowy o pracę już na początku lutego 2015 r., a jakiegokolwiek czynności wyjaśniające zostały przez pozwaną podjęte dopiero 29 kwietnia 2015 r.; 2/ art. 52 ust. 1 i 2 k.p., przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu przez Sąd Okręgowy w K. stanowiska, że mimo faktu, iż wszystkie zarzuty stawiane powódce przez pozwaną dotyczą okresu, gdy pełniła funkcję Prezesa Zarządu pozwanej Spółki, a nie okresu, gdy była zatrudniona u pozwanej na stanowisku Dyrektora, a którego to okresu dotyczyło rozwiązanie umowy o pracę w trybie art. 52 k.p. Ponadto skarżąca podniosła zarzut naruszenia przepisów postępowania, mających istotny wpływ na wynik sprawy: 1/ art. 161 k.p.c. w związku z art. 207 § 3 k.p.c. w związku z art. 217 k.p.c. i w związku z art. 227 k.p.c., przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu przez Sąd Okręgowy w K., że Sąd pierwszej instancji prawidłowo dokonał formalnego zwrotu pisma powódki z dnia 18 kwietnia 2016 r., mimo tego, iż pismo to zostało złożone jako pismo przygotowawcze w trybie art. 207 § 3 k.p.c. wraz z wnioskami dowodowymi, które powódka mogła złożyć dopiero po zakończeniu przesłuchania świadków z ewentualnym wnioskiem o zamieszczenie tego pisma jako załącznika do protokołu w trybie art. 161 k.p.c., przy czym Sąd Okręgowy w żaden sposób nie odniósł się do tego zarzutu, mimo tego że był on podnoszony w apelacji powódki; 2/ art. 378 k.p.c., przez niewłaściwe zastosowanie polegające na nierozpatrzeniu apelacji powódki w granicach zaskarżenia i niezbadaniu zarzutów podnoszonych przez powódkę w apelacji.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości, a także uchylenie w całości poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 18 maja 2016 r. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za wszystkie instancje, ewentualnie wniosła o uchylenie zaskarżonych wyroków i orzeczenie co do istoty sprawy przez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki

kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała na konieczność rozstrzygnięcia istotnych zagadnień prawnych. Zdaniem skarżącej, istotne zagadnienia prawne stanowią pytania: (-) czy w świetle brzmienia art. 52 § 1 i 2 k.p., obowiązującej u pozwanej „procedury antymobbingowej” oraz obowiązującego orzecznictwa Sądu Najwyższego, w tym między innymi wyroku z dnia 26 marca 1998 r., I PKN 5/98, pozwana faktycznie w sposób niezwłoczny i sprawny przeprowadziła postępowanie sprawdzające i tym samym zachowała termin jednego miesiąca przewidziany w art. 52 k.p., czy też doszło do naruszenia przez pozwaną tego terminu, a interpretacja dokonana przez Sądy w niniejszym postępowaniu jest błędna i skutkowałą naruszeniem norm prawa materialnego, skoro z zeznań świadków wynika wprost, że pozwana posiadała wiedzę o przyczynach uzasadniających rozwiązanie umowy o pracę już na początku lutego 2015 r., a powołana do wyjaśnienia przedmiotowych okoliczności komisja antymobbingowa rozpoczęła działania dopiero w dniu 29 kwietnia 2015 r., zaś w międzyczasie pomimo obowiązujących czy to przepisów Kodeksu pracy (art. 52) czy też uregulowań wewnątrzzakładowych pozwana żadnych czynności sprawdzających czy wyjaśniających nie prowadziła; 2/ czy w świetle art. 52 k.p. zarzuty stawiane powódce, a dotyczące okresu, gdy pełniła funkcję Prezesa Zarządu pozwanej Spółki, mogą stanowić podstawę do rozwiązania z nią umowy o pracę w trybie art. 52 k.p., już po jej odwołaniu z funkcji Prezesa Zarządu, skoro umowa o pracę została rozwiązana z powódką jako ze zwykłym pracownikiem, a wszystkie dowody przedstawione przez pozwaną dotyczyły okresu, gdy pełniła ona funkcję Prezesa Zarządu a nie okresu, gdy przestała pełnić tę funkcję. W ocenie powódki, w sprawie występuje również istotne zagadnienie prawne dotyczące prawidłowości dokonanego przez Sąd pierwszej instancji formalnego zwrotu pisma z dnia 18 kwietnia 2016 r., które to pismo zawierało wniosek o zobowiązanie powódki do złożenia pisma przygotowawczego, a z ostrożności procesowej w przypadku braku uwzględnienia przez Sąd pierwszej instancji wniosku o zobowiązanie powódki do złożenia pisma przygotowawczego, do przyjęcia tego pisma w trybie art. 161 k.p.c. jako załącznika do protokołu. W związku z powyższym powódka sformułowała pytanie: czy Sąd pierwszej instancji prawidłowo

zarządził zwrot pisma w trybie art. 207 k.p.c., czy winien był przyjąć to pismo w trybie art. 161 k.p.c. i załączyć do protokołu i co istotne - czy Kodeks postępowania cywilnego dopuszcza możliwość zarządzenia zwrotu pisma złożonego w trybie art. 161 k.p.c. i pominięcia wniosków dowodowych złożonych w takim piśmie. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powódka powołała się również na naruszenie przez Sąd drugiej instancji art. 378 § 1 k.p.c., gdyż w jej ocenie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie sposób doszukać się merytorycznych rozstrzygnięć zarzutów podnoszonych przez powódkę w apelacji.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu

katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/8, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wskazania za pomocą wyводу prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2009 r., II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wnioski o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158, z 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51; z 11 kwietnia 2012 r., III SK 41/11, LEX nr 1238126; z 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnieniu powódka ograniczyła się do postawienia pytań nawiązujących do szczegółów stanu faktycznego sprawy, lecz nieodnoszących się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisów prawa materialnego i procesowego, na bazie których zostały sformułowane i niewyjaśniających, na czym polegają trudności w dekodowaniu zawartych w tych przepisach norm prawnych. Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na

sformułowaniu samego zagadnienia oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na zaprezentowaniu przez skarżącego własnego stanowiska w tej kwestii. Wymogi te uzasadnione są publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 października 2007 r., V CSK 356/07). Argumentów za istnieniem tejże przesłanki przedsądu należałoby zatem poszukiwać w innych elementach konstrukcyjnych skargi, tj. w podstawach kasacyjnych i ich uzasadnieniu. Nie jest to jednak rolą Sądu Najwyższego na etapie badania kryteriów przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarżąca podnosząc istnienie w sprawie istotnych zagadnień prawnych formułuje zatem jedynie same pytania nawiązujące do szczegółów stanu faktycznego i zmierzające do rozstrzygnięcia tego konkretnego sporu, podczas gdy - jak wskazano wyżej - obowiązkiem wnoszącego skargę kasacyjną jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. W konsekwencji należy skanstatować, że powódka nie wykazała występowania publicznoprawnej potrzeby rozpoznania sprawy przez Sąd Najwyższy orzekający jako sąd kasacyjny.

Powołując się natomiast we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na naruszenie przez Sąd drugiej instancji art. 378 § 1 k.p.c., skarżąca nie wskazała w tym zakresie na żadną z ustawowych przesłanek przedsądu. Gdyby nawet uznać, że przesłankę tą jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, to trzeba zauważyć, iż z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego podniesionego przez apelującego argumentu. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2015 r., II CSK 265/15, LEX nr 2148629). Ponadto zarzut naruszenia art. 378 § 1 k.p.c. może być zasadny, gdy pozostaje w związku z uprzednim, konkretnym zarzutem apelacji. Dopiero wówczas można ocenić, czy konkretny zarzut apelacji nie zostały rozpoznany i miał wpływ na wynik sprawy

(por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2017 r., II PK 364/15, LEX nr 2242153). W związku z powyższym brak jest w sprawie również oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).